

Tarihten Bir Yaprak: 12 Mart Darbesi

Özkan YIKICI

Neoliberal yapı 2 olayı çok iyi başardı. Özellikle güzel olan örneklerli belekten sildirtme veya kötü tanımlama veya tek tip politik pencereden bakmayı hakikaten başardı. Bundan dolayı günümüz sermaye ölçeklerle ve geçmiş tarihi de istenilenlerle sınırlanıp yorumlatılıyor. Yakın yaşanan ve bizim de tanık olduğumuz nice olay bundan dolayı adeta belekten sildirtildi. Bazısı devrimci içerik örnek olma nedeniyle, bazısı de tıpkı 12 Mart darbesi gibi emperyalist faşist gerçeklerle yüzleşme adına belekten sildirtilmesi gibidir. Halbuki tarih yaşandı ve yeniden ne yaşanma nede yok sayma şansı vardır. Sadece şu şans vardır. Yaşanan olayların ve belgelerin bilindikten sora yorumsal farklılık penceresi oluşması doğaldır. Bir liberal, veya devrimci mutlaka belgeleri bilgileri hatta başarılı başarısız ölçekleri farklı olması doğaldır. Ama sağ olsun sistem bize tarihi hem bilgisel kısırlaştırma, belleksel sildirtme ve dünü değil günümüz çıkarına göre bir tarih öğretilmektedir. Bundan dolayı yaşadığımız ve tanık olduğumuz yakın tarihi dahi onca tanıklıklarımıza ve hatta yerine göre bedel ödetilen dönemi dahi bilmekten uzaklaştık. 12 Mart 1971 yılı bunların en canlı kanıtlarından birisidir. Oysa bu darbeye veya inceleştirilmiş ifadesiyle “Muhtıra” hem Türkiye içsel birçok sonuç yarattı, hemde Emperyalist bölgesel denklemden önemli bir sıçrama yaşandı. 12 Mart tarihsel sorgulanmaya veya daha basitiyle konuşulmaya başlanınca çok tanıklıklar, yaşanan acılar ardı ardına gelecektir. Onun için böylesi tarihi olaylar mutlaka okutturulmalıdır!

12 Mart olayı hem Türkiye’de hemde Uluslar arası alanda ama pek konuşulmadıysa da Kıbrıs’ta da çok önemli etki yaptı. Unutmayalım gerek Türkiye’de gerekse Yunanistan’da emperyalist işbirlikçi darbeler yaşanırken Kıbrıs’ta aynı tarihlerde en yumuşak toplumlar arası ilişkiler yaşanıyordu. Ama hem Yunan hemde Türkiye’deki 12 Mart darbeleri Kıbrıs’a çok önemli darbe vurdu. Hatta bunun meyvesi 74 darbesi ve sorası yeniden adanın ikiye ayrılma olayı olarak da yüzleşelim.

12 Mart 1971 yılında Türkiye’de verilen muhtıra ve tarihi değimle “Demirel şapkasını alıp gitmesiyle” Türkiye yeni bir sürece girdi. Karanlık olan bu dönemde konuşulan ve konuşulmayan veya Türkiyeleşen ve sistemleşen önemli yeni denklemler oluştu. Türkiye’de Denizler asıldı, Mahirler Kızıldere’de katledildi; Kaypakkaya işkence katiliyle adeta darbenin yaptıklarının simgesel acıları ağıtları ve direnişleri olarak tarihe yazıldı. Yine 12 Mart darbesiyle Türkiye’de birçok yasalar gericileşti, bazı haklar kaldırıldı ve nice aydın devrimci sosyalist kişi tutuklanıp işkenceden geçirildi. Bir toplumsal katliamcılarla daha otoriter yönetim ayarı yapıldı!

Konunun birde sistemsel özü vardır ki bunu fazla duymayız. Herkes darbeyi eleştirir hatta lanetler daha ileri gidip Denizlerin asılmasını lanetlerken, nedense sistemsel boyutlar hiç sorgulanmaz. Sadece yetmişler ortasında yükselen devrimci hareketler Emperyalist yönünü ve Oligarşik yapı içi çelişkileri konuştu. 12 Eylül darbesi sorası bu bulgular bilgiler gözden hep kaçırıldı. Hatta son ortaya çıkan Türkiye’deki dönem CIA temsilcisinin izinli açıklama sınırına rağmen ortaya koyduğu çarpıcı görüşlerde ses getirmedil!

Oysa 12 Mart darbesi doğrudur devrimcileri ezdi, hakları budadı. Ama her deşilende emperyalist kuramı da buldu. Yoğunlaşan işkencelerle Kontrgerilla hareketinin seslendirilmesi ve resmen kanıtlanarak kabullenmesi aynı darbeye kanıtlandı. Kontrgerilla denilince de bunun Amerika'ya uzanan ilişkisinden, derin devlet gerçeği de konuşulacaktı. Yine Amerika'nın yeni bölgesel NATO stratejisi nedeniyle, tamda darbe sürecinde Yeşil kuşak hareketinin uygulamaya girdiği de unutturuluyor oluyor. Yine ilgili dönemde Türkiye İran İsrail veya "Mit, Savak ve Mosat" istihbarat ortak operasyonlu faaliyetlerle özellikle Filistin'e uzanan devrimci hareketlere karşı ortak adımlar darbeye atıldı. Onun için sistem zorda kalırken darbeyi "lanetlerken" hep sistemsiz uzantıları etkileri dinamik vurgulardan hep kaçtı.

12 Mart darbesi Türkiye'ye önemli sosyal siyasal üstün tabana uzayan olaylarda yarattı. Faşist ve dinci eylemler kitlesel yayılma ile okulları varan işkâllarla sivilleştirirken, MHP ve MSP kitlesel partiler haline getirildi ve devrimcilere karşı kullanıldı. Direk iktidar yönelimli devrimci hareketlere karşı sivil sağ hareketlerle olay propagandaları "sağ sol çatışması" malzemesi yapıldı. Ayrıca yayılan güçlenen kontrgerilla hareketi daha katliamcı roller aldı. İmamhapitler yayıldı ve din siyasal olarak etkin kullanım ideolojisi haline konuldu. Böylelikle 12 Mart darbesi hem emperyalist sıçrama ile güçlenirken, kitlesel çatışmacılıkla sağ sol, alevi suni ve giderek Kürt Türk çatışma parçalamaları oluşturulup politik hamlelerde kullanıldı. Tıpkı 12 Eylül darbesi gibi!

12 Martın direk Kıbrıs'a yansıması oldu. Belirttiğim gibi; Kıbrıs'ta Türk Rum çatışmasının nerde ise sıfırlanan dönemi yaşanır hatta demokratik aydın kıpırtılar olurken Hem Türk hemde Rumlar anavatanla sorunlar yaşıyordu. Türkiye'de güçlenen Kontrgerilla veya Özel Harp dairesinin Türkler üzerindeki müdahale tek eksenli arttı. En yumuşak dönemde Denktaş hareketiyle Küçük tavsiye ediliyor, Berberoğlu baskıyla seçimden çektileriyordu. Ayrıca cılız olan aydın sendikal harekete baskılar artarak merkez resmen Bayraktarlık oluyordu. Ayrıca Türkiye'de okuyan öğrenciler 12 Mart nasibini alanların işkence görmesi veya okulu bırakmasında yaşıyordu. Hatta bazı köy ve bucaklarda Bayraktarlığa yakın yöneticiler Cem Karacan'ın Dadaloğlu Selda'nın Mahpushane plaklarının yasaklama çabaları da oldu!

Zaman zaman Türkiye yönetimlerle Özel Harp dairesi ilişkisinin Kıbrıs'ta hep Bayraktarlık lehine olmasına karşın, 12 Mart sorusu tamamen direk Türkiye o dönemki adıyla kontrgerillanın yetkisinde yoğunlaştı. Tavsiyeler ve ayarlar buna yönelik Türkler arasında yapıldı. Burada Denktaş simgesi önemli rol aldı. 12 Mart darbesini doğru yorumlamayan Kıbrıslılar da burada aynı dönemde yaşanan olayları tam anlatamaz. Çünkü bizde çok yumuşak bir süreç yaşıyordu! Çoğu gelişmeler yukardan olurken, bazı uygulamaların da anlamı anlaşılmadan uygulanmıyordu. Ama Emperyalist gerçek bilinmezse sonradan bizdeki darbeye yeni Kıbrıs ayrışması hiç kavranamaz.

Kısaca; 12 Mart darbesi önemli bir sayfadır. Yaratıkları oldukça acıdır. Ama aynı sistem devam etmesi nedeniyle bunların çoğu ısrarla beleden sildirilip hafıza kaybıyla hiç eleştirilmek istenmektedir. Onun için 12 Mart darbesi 12 Eylül kadar sorgulanmıyor! Ama muhtıracılar ne diyorlardı; "Türkiye'deki sosyal gelişmeler resmi sistem gömleğini dar kılıyordu: Onun için ayar yapmak için müdahale etmek gerekiyordu!" Hele Yeşil kuşak, Sovyet tehdidi, Yükselen devrimci dalgalar Türkiye'nin daha otoriter

olması gerekiyordu. NATO çıkarları korunmalı ve bölge denetim altına alınması için demokratik koşullar tehlikeliydi. İşte darbenin tarihsel özünden birkaç makale düzeyinde söz böyle edilebilir!

YKP Yayın Grubu

14 Mart 2013